

A FI DIRECTOR

ÎNTR-O PARANTEZĂ

Nici criticului de teatru român care eram la sfârșitul lui 1990 și nici angajatului UNITER de la acea vreme nu cred să-i fi trecut prin minte, înainte de a pleca pentru un an în Franța, cu o bursă de management cultural european, cum va fi reîntoarcerea acasă. Nu, nu este vorba despre acel acasă în care se stă încă la coadă, în frig și în tristețea dezolantă a străzilor inundate de noroi. Și nici de acela, tot atât de dureros, al oamenilor prost îmbrăcați și chircoși sau expandați în veșmintele lor incolore de toată ziua și de toată viața.

«Il faut choisir, vivre ou raconter», spune la un moment dat unul dintre cele «șase personaje în căutarea...». Și regăsindu-mă aici, adică undeva între vivre și raconter, îmi explic poate mai bine de ce acasă pare mai degrabă o noțiune imponderabil suspendată deasupra capetelor noastre destul de buimace încă, în România anului de grație 1992. Am preluat, nu de mult, o funcție despre al cărei rost aveam credința că știu destul. UNITER, ca organism instituțional, dar neguvernamental, reprezintă din punctul meu de vedere, baza ideală creării unei structuri suplă de producere, difuzare și stimulare a teatrelor. Direcția unei asemenea instituții îmi oferea iluzia posibilității de-a construi ceea ce de-a lungul anului de studiu am auzit pronunțat și am văzut aplicat (în Franța, e drept) de multe ori: un proiect cultural.

* Este vorba despre spectacolul Teatrului Franco-Român, în regia lui Sophie Loucachevsky. Textele spectacolului sînt selecționate din Marx, Claudel, Sartre.

dagogică. Din cînd în cînd mă încumet să pun în scenă, deși am încasat un rateu care m-a îmbolnăvit pe cîteva săptămîni. Noroc că nu mă demoralizez prea ușor... Acum s-a mai adăugat și (co)directoratul, zilele îmi sînt pline ochi, se vede însă că-mi priește, sînt în formă. Bateriile mi le încarc acasă, niciodată n-am fost la largul meu în locurile unde se pierde vremea, la șuetă, «la bere, cu băieții».

Muncă. Ritm. Mentalitatea alergătorului de cursă lungă, program de austeritate, probe de rezistență la efort. Dar plăcerea? Unde-și mai găsește loc plăcerea?

■ Cum așa? Păi cele mai mari satisfacții le obții cînd înfăptuiești ceea ce ți-ai propus, iar eu de la șase ani am vrut să mă fac actor. Primul meu regizor a fost mama, mă pune să învăț poezii, am și mincat bătaie pentru meseria asta... Știam atât de multe versuri încît, calculat pe minute, aș fi putut să recit fără oprire șase zile și șase nopți. Clipa mea de glorie s-a consumat pe cînd eram în clasa a X-a: după ce am spus la televizor «Legenda Mînăstirii Argeșului» am primit trei valize de scrisori. Poezia a fost pasiunea mea mulți ani, am renunțat doar cînd s-au accentuat presiunile să defilez cu versuri partinice la reprezentațiile omagiale de la Polivalentă. N-aș vrea să rezultă că am făcut dizidență, pur și simplu m-am dat deoparte. Cine zice că te obligau minte, aștia doar că te lăsați și ei deoparte, un an am fost «suspendat» la TV, ei și! un preț modic pentru o minimă demnitate profesională. O să reiau, mi-e chiar dor. Cînd am dat la facultate eram pe cît puteam eu de bine pregătit, și teoretic și practic. Tot timpul am vrut să mă pun la încercare: am cîntat și în bar, am făcut și clovnerie, să mă conving că pot. Însă era calea cea mai ușoară, așa că m-am dus spre compoziție, spre personaj. Pe acest teren, soarta bătăliei se decide cu fiecare rol. Îți pui în joc toate resursele, singele, nervii, adrenalină... Nu am capacitatea paranomale. Am atîta talent cît am și mai ales o enormă plăcere. Datorită ei nu obosesc.

După părerea mea, pasiunea e chiar mai importantă decît talentul. Nici o veritabilă operă de artă nu se naște fiindcă autorul aderă la înalte idealuri, aspiră să se pună în slujba

...și a fost ziua a doua. Și am înțeles că, înainte de a da direcții, de la un director de instituție se așteaptă să dea ordine. Și mi-am zîmbit în gînd, adresîndu-mă tuturor analizelor strategice privind tipologia managerului. Și mi-am răspuns, fără surprindere, la întrebarea ce i-o adresasem directorului știlințific al cursului nostru: poate exista un manager care să aibă o strategie a muncii în echipă, fără ca membrii echipei să aplice, în comportamentul lor profesional, aceeași strategie! Răspunsul mi-l dădeam singură pe atunci și el era același din păcate, cu cel pe care practica mi-l dă astăzi.

...și a fost ziua a treia. Și mi-am dat seama că în economia de piață pe care noi, românii, dorim s-o construim, nu acel 0,35% pentru cultură mă sperie foarte tare pe mine, ca manager cultural, cît faptul că, acum, cînd atît de clar delimitată putere a banului ar trebui să își impună legile tranșant, mai tranșant decît orice decret, accesul la bani îl au, iată, tot cei care, într-un fel sau altul, se bucură de o relație, o «pilă», cu alte cuvinte un privilegiu. Sîntem și vom rămîne cred o comunitate cu obișnuințe de curte medievală și cu practici economice fanariote. Și dacă așa sîntem, mă întreb la ce bun dorim a intra în Europa. Personal, nu cred că Europa ne atrage cu adevărat, că ea, în practicile sale economice sănătoase, nu-l sperie un pic pe marele amator de mici și de whisky Johnny Walker.

...În sfîrșit, în ziua a patra mi-am amintit rezultatul unei statistici pe care Asociația franceză de recuperare a oamenilor care trăiesc în metrul din Paris a dat-o anul trecut. Se pare că, din totalul persoanelor care duc această monstruoasă viață subterană, asocială, inumană, persoane cărora asociația le acordă, pe lîngă îngrijiri special concepute, șansa de a se reintegra social, se pare deci, că, din totalul acestor persoane, doar 0,5% se mai pot readapta vieții de la suprafață. Această statistică mă face, nu știu de ce, să mă gîndesc acum, în ziua a patra, la România.

Îmi mai rămîne de așteptat, oricum, să fie și celelalte trei zile ce-au mai rămas pînă la refacerea lumii.

■ CORINA ȘUTEU

poporului etc., ci doar în măsura în care e împins de propriile lui arderi. Viceversa, mi se pare absurd ca artistul să albă un hobby; dacă simte nevoia să se defuleze, înseamnă că «meseria» nu-l satisface, a ales greșit.

Ce altceva e un interviu, decît o oglindă pe care i-o așezi în față interlocutorului? Numai că de data asta oglinda nu reflectă un unic chip, ci o succesiune de imagini, contururi alunebind unul într-altul. Aerul băiețesc, decontractat, nu ascunde ci coexistă cu o seriozitate funciară, autoanaliza lipsită de indulgență nu exclude îndrăzneala marelui ambițios, farmecul nesofisticat rimează cu intransigența bătăioasă, și așa mai departe — efervescență și nevoie de interiorizare, încredere în sine și conștiința limitei... Oare nu aceasta este adevărata explicație a faptului că omul de pe stradă «nu-l recunoaște» instantaneu, dacă-l întîlnește pe neașteptate în carne și oase? Parcă pentru a-mi confirma ipoteza, îmi povestește amuzat cum se miră și se includează Horațiu Mălăele fiindcă «nu-i iese» portretul pe care i-l tot încearcă, deși se știu «de-o viață» și sînt parteneri în Mincinosul. Dacă ar fi să leg într-o acoladă această fluiditate, care e o predispoziție naturală, o aptitudine de a te situa în raport cu nenumăratele oferte și solicitări ale realului, de simburile dur al unei personalități ce-și păstrează secretul și se refuză cu ingenuă semeție uzurii inerente, aș spune că Florin Zamfirescu e uimitor de tînăr.

■ Chiar mă și simt foarte tînăr. Sigur, am mai multă experiență, nu mai alerg așa de repede pe trepte, dar mi-am păstrat intactă vitalitatea, nu mă simt esențial modificat. Refuz în continuare să mă fixez — într-o zonă de preocupări limitată, într-un gen, într-un tip de rol. Dacă m-ar pune cineva să completez un formular alegînd doar una dintre variantele posibile, răspunsul sincer și corect la întrebarea «ce vă considerați de fapt: actor! profesor! regizor! (co)director!» ar fi: om de teatru.

Admit că nu mai văd nimic de adăugat.

■ ILEANA POPOVICI